

HØRINGSUTTALELSE – MELDING MED FORSLAG TIL UTREDNINGSPROGRAM FOR RANDALEN KRAFTVERK

Til: Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)

Fra: Krokstrand Fjellpark AS

Dato: 07.05.2026

Innledning

Vi viser til melding med forslag til utredningsprogram for Randalen kraftverk i Rana kommune, samt gjennomført informasjons- og høringsmøte med tiltakshaver og NVE.

Krokstrand Fjellpark AS er en etablert aktør innen naturbasert reiseliv og friluftsliv med direkte tilknytning til det berørte området ved Silforsen og Ranaelva. Områdets naturpreg, landskapskvaliteter og vannførte elv er sentrale deler av virksomhetens attraksjonsgrunnlag og opplevelsesverdi.

På nåværende tidspunkt mener vi det foreligger betydelig usikkerhet knyttet til prosjektets faktiske konsekvenser. Vi er særlig bekymret for at flere av vurderingene i meldingen fremstår som overordnede og generelle, uten at det er tydelig beskrevet hvordan konsekvensene faktisk skal dokumenteres, måles og vurderes i den videre prosessen.

Vår høringsuttalelse retter seg derfor primært mot hvilke krav som må stilles til videre konsekvensutredning, herunder krav til metode, datagrunnlag, dokumentasjon og konkretisering av påvirkning.

Generelle merknader til utredningsprogrammet

Meldingen beskriver i stor grad hvilke temaer som skal vurderes, men i mindre grad hvordan disse skal utredes i praksis. Dette gjelder særlig temaene:

- friluftsliv
- reiseliv
- landskap
- opplevelsesverdi
- næringsmessige konsekvenser
- samlet belastning

Vi mener det er avgjørende at konsekvensutredningene ikke baseres ensidig på eksisterende databaser og generelle beskrivelser. Det må stilles krav om stedsspesifikke og etterprøvbare

undersøkelser som dokumenterer faktisk bruk, faktiske verdier og faktiske konsekvenser. Det må videre fremgå tydelig:

- hvilke feltundersøkelser som skal gjennomføres
- når disse skal gjennomføres
- hvilke metoder som skal brukes
- hvordan påvirkning skal måles og visualiseres
- hvordan konsekvensgrader skal fastsettes etter metodikken i M-1941

Etter vårt syn vil det ikke være tilstrekkelig med generelle vurderinger basert på eksisterende kartgrunnlag alene.

Friluftsliv

Det kommer frem av meldingen at området ved Silforsen og Krokstrand er registrert som et viktig friluftsområde. Samtidig er det etter vårt syn uklart hvordan faktisk bruk og opplevelsesverdi skal dokumenteres og vurderes.

Krokstrand Fjellpark AS benytter området aktivt som del av virksomheten, og området brukes gjennom store deler av året til:

- rekreasjon
- naturopplevelser
- opphold ved elva
- turaktivitet
- familie- og frilftsaktiviteter

Vi mener det må stilles krav om at konsekvensutredningen inkluderer:

- stedsspesifikke feltundersøkelser
- dokumentasjon av faktisk bruk gjennom året
- vurdering av sesongvariasjoner
- bruker- og aktivitetskartlegging
- vurdering av opplevelsesverdi
- vurdering av konsekvenser ved redusert vannføring
- vurdering av konsekvenser i både anleggs- og driftsfase

Videre må det beskrives konkret hvordan områdets verdi fastsettes etter metodikken i M-1941, og hvordan påvirkningsgrad og konsekvens skal vurderes.

Vi mener det er avgjørende at vurderingene ikke begrenses til biologiske forhold alene, men også omfatter landskap, naturopplevelse og brukskvalitet.

Reiseliv og næringsmessige konsekvenser

Krokstrand Fjellpark AS er direkte avhengig av områdets naturkvaliteter, vannføring og landskapsmessige kvaliteter som del av virksomhetens attraksjonsgrunnlag. Redusert vannføring og tekniske inngrep vil kunne påvirke:

- gjesteopplevelse
- områdets attraktivitet
- naturbasert aktivitet
- virksomhetens utviklingsmuligheter
- områdets omdømme som natur- og friluftsområde

Vi mener det må stilles krav om en konkret og etterprøvbar vurdering av næringsmessige konsekvenser for eksisterende aktører i området. Utredningen må minimum omfatte:

- dialog med berørte virksomheter
- vurdering av konsekvenser for eksisterende reiseliv
- vurdering av attraktivitet og opplevelsesverdi
- vurdering av langsiktige konsekvenser for naturbasert turisme
- vurdering av konsekvenser i både anleggs- og driftsfase

Vi mener det er viktig at dette ikke omtales generelt, men vurderes konkret og stedsspesifikt.

Landskap og visuelle konsekvenser

Meldingen omtaler landskap som et viktig tema, men det fremgår i liten grad hvordan konsekvensene faktisk skal visualiseres og dokumenteres. Vi mener det må stilles krav om visualiseringer som viser realistiske forhold etter utbygging, herunder:

- visualisering ved lav vannføring
- visualisering i tørre perioder
- visualisering fra sentrale utsiktspunkt
- visualisering fra friluftsområdet ved Silforsen
- visualisering fra Krokstrand Fjellpark AS
- visualisering i ulike årstider

Visualiseringene må vise realistiske forhold ved lav vannføring og ikke kun gjennomsnittlige vannføringsforhold. Det må videre vurderes konkret hvordan redusert vannføring påvirker:

- landskapskarakter
- naturopplevelse
- visuell kvalitet

- områdets identitet og særpreg

Vannføring og hydrologi

Det foreslås svært lav minstevannføring sammenlignet med naturlig vannføring. Etter vårt syn er det uklart hvordan dette vil påvirke elvas faktiske fremtoning og opplevelsesverdi gjennom året. Vi mener det må utredes:

- alternative nivåer for minstevannføring
- hvordan ulike vannføringer påvirker landskap og friluftsliv
- hvordan effektkjøring påvirker vannføring og opplevelsesverdi
- hvordan elva vil fremstå i lavvannsperioder
- hvordan variasjoner i vannføring vil oppleves visuelt og bruksmessig
- utfordringer vinterstid med åpen elv og kondensering

Det må også stilles krav om:

- fotodokumentasjon ved ulike vannføringer
- visualisering av elva under realistiske lavvannsforhold
- vurdering av hvordan vannføringen påvirker opplevelsesverdi og bruk

Samlet belastning

Området er allerede påvirket av eksisterende inngrep og infrastruktur, herunder:

- kraftutbygging
- jernbane
- E6
- øvrige naturinngrep
- planlagte næringsprosjekter

Vi mener det må gjennomføres en konkret og helhetlig vurdering av samlet belastning i området. Det må fremgå tydelig hvordan naturmangfoldloven §10 skal vurderes i praksis, og hvilke eksisterende og planlagte inngrep som inngår i analysen.

Alternative løsninger og nullalternativ

Vi mener det må stilles tydelige krav om vurdering av reelle alternativer, herunder:

- alternative tekniske løsninger
- alternative nivåer for vannuttak
- alternative avbøtende tiltak

- nullalternativet

Det må videre dokumenteres hvorfor eventuelle alternativer velges bort.

Krav til metode og uavhengighet

Det er viktig at konsekvensutredningene gjennomføres på en faglig uavhengig, etterprøvbar og stedsspesifikk måte. Vi mener det må stilles krav om at utredningene:

- bygger på faktiske feltundersøkelser
- dokumenterer faktisk bruk av området
- utføres i relevante sesonger
- inneholder tydelig metodebeskrivelse
- beskriver usikkerhet i vurderingene
- viser hvordan konsekvensgrader fastsettes

Avsluttende merknader

Etter vårt syn foreligger det på nåværende tidspunkt betydelig usikkerhet knyttet til prosjektets faktiske konsekvenser, særlig for:

- friluftsliv
- landskap
- opplevelsesverdi
- reiseliv
- eksisterende næringsvirksomhet
- samlet belastning i området

Vi mener derfor det er avgjørende at NVE stiller tydelige, omfattende og konkrete krav til videre konsekvensutredning, slik at saken blir tilstrekkelig opplyst før eventuell videre behandling. Det er etter vår vurdering særlig viktig at konsekvensutredningene baseres på:

- stedsspesifikke feltundersøkelser
- dokumentasjon av faktisk bruk av området
- realistiske visualiseringer ved ulike vannføringer
- konkrete vurderinger av næringsmessige konsekvenser
- helhetlige vurderinger av samlet belastning

Vi vil samtidig understreke at området rundt Silforsen og Krokstrand representerer betydelige verdier knyttet til natur, friluftsliv og naturbasert reiseliv. Dette er kvaliteter som vanskelig kan gjenskapes dersom de først reduseres eller forringes.

Etter vårt syn må det derfor stilles særlig strenge krav til dokumentasjon, metode og vurdering av konsekvenser i den videre prosessen.

Krokstrand Fjellpark AS forventer at våre innspill tas med i det videre arbeidet med fastsettelse av utredningsprogram og senere konsekvensutredning. Vi ber samtidig om at det legges til rette for videre dialog med berørte lokale aktører gjennom den videre konsesjonsprosessen.

Med hilsen

Birgit Sollie Krokstrand

Per Gunnar Hjorthen

Ricky Hagen

Daglig Leder

Styreleder

Styremedlem